N°. 154.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve [illegible] en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

DINGSDAG 22 NOVEMBER.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 252.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ [illegible]
Voor de overige steden des Rijks . . . . . » 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en [illegible],
per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het
abonnement ƒ 60, Ned. Cour.

Het voorstel.

I.

Zoo ooit eene discussie in de Kamer *licht* verspreidde over het onderwerp, dat aan de orde was: het is de discussie geweest van Zaturdag jl. over het, door negen leden gedane voorstel tot afschaffing van het tonnegeld en den accijns op het geslagt.

Met uitzondering van den heer VAN NISPEN VAN SEVENAER hebben de Sprekers — die zich voorop gezet hebben als de tolken der »*nationale rigting*« — met hartstogtelijkheid gepredikt het stelsel van »*persoonlijke verdachtmaking*,« sedert de gure April-vlagen in de mode gekomen. Wij willen ons niet verzetten tegen de genomen conclusie, dat het stelsel zou zijn de rigting [illegible] het »*publiek*«; maar voor de eer van het Land, [illegible] het oog op het karakter des Nederlandschen volks, protesteren wij tegen de conclusie, dat *dit* stelsel zou zijn de *nationale* rigting: de rigting *der Natie!* De *volksgunst* kan keeren en het kenmerk van wuftheid openbaren: het volks*karakter* — onbevangenheid en loyauteit — verbastert niet in weinige maanden tijds, en het minst van al door de werking van een »handigen« greep eener »tegenovergestelde rigting,« of van eene »politieke manifestatie« eener kerkelijke beweging.

Zelfs de eenige Spreker, die van meening was, dat men in een *voorloopig* onderzoek van het voorstel behoorde te treden en daaraan, op zijne wijze, gevolg gaf — de heer GROEN VAN PRINSTERER — heeft niets, geen enkel woord gezegd, dat strekken kon, om de gronden van het voorstel, in de Mem. van Toelichting ontwikkeld, te wederleggen. Door geestige zetten en kwinkslagen ontfutselt men wel der Kamer een lachje of twee; maar men werpt daardoor evenmin *cijfers* om als de logische ontwikkeling van algemeen aangenomen staathuishoudkundige stelregels.

[illegible] VAN BOSSE bijv. te beschuldigen van [illegible] van »spelen met de financiën,« in hetzelfde oogenblik [illegible] een ander lid der would-be »nationale rigting« — de heer VAN DER BRUGGHEN — zich genoopt gevoelde [illegible] te roepen: »Ik heb ook »hooge achting voor den Staatsman onder wiens eerlijk »bestuur onze financiën tot den trap van bloei zijn »gekomen, waarop zij thans staan, en waarin wij ons »mogen verheugen,« zal men het voorstel, door den heer VAN BOSSE onderteekend, niet in discrediet brengen; maar alleen de partijzucht verraden, door welke men wordt bezield, en de schouders medelijdend doen ophalen over de vermetelheid, waarmeê men vonnis velt over personen, onder wier bestuur zoo veel goeds en zoo veel »doordachts« is tot stand gebragt, juist ten aanzien van het onderwerp der beschuldiging.

Is het iets anders dan eene comedie, onwaardig om in 's lands raadzaal vertoond te worden, — wij vragen het in gemoede — [illegible] door den mond der anti-revolutionnaire heeren herhaalde betuiging van »welwillendheid«, van »hoogachting«; dat protest »tegen *elke* verkeerde uitlegging«, wanneer men, in éénen adem, regtvaardig beschuldigingen hoort opwerpen, waarvan, juist door haren monstrueusen omvang, al het gewigt terugvalt op den »ondoordachten« aanklager?

De anti-revolutionnaire partij heeft zich bij uitsluiting gemaakt tot »een weêrklank van hetgeen dagelijks in de periodieke (ministeriële) drukpers wordt gezegd«, en is op nieuw bewezen, dat zij, homogeen aan *de Nederlander*, niet schroomt te doen, wat zij anderen verwijt. Die weêrklank werd teruggegeven in drie kreten: het voorstel is *ontijdig*, is *populair* en heeft eene *politieke strekking*. Deze wapens verraden de verlegenheid waarin men is geraakt; de vrees, die men koestert; bewijst de doeltreffendheid van het voorstel, hetgeen later door ons zal worden aangetoond.

Maar de Heer GROEN, wiens theorie medebrengt, dat [illegible] zich in het *verleden* verdiepe, om de »historische aaneenschakeling« niet uit het oog te verliezen, heeft eene nieuwe, onschatbare eigenschap aan het licht gebragt. De Heer GROEN is »*ziener*« geworden. *Hij* weet dat de voorstellers weten, dat hun voorstel niet *zal* worden aangenomen. *Hij* weet, dat *deze* Kamer het voorstel niet aannemen zal, [illegible]

Van wàâr deze heldere blik in het gesloten boek der toekomst en in de geheimste gedachten der voorstellers?

Hoe de Heer GROEN er toe gekomen is, om te *weten* wat de voorstellers *gedacht* hebben bij het doen van hun voorstel, is door hem niet opgehelderd geworden. Wij nemen dus vooralsnog de vrijheid, die te rangschikken onder de rijke rubriek van »insinuatiën«, aan *de Nederlander* ontleend.

De voorwetenschap evenwel, omtrent hetgeen *deze* Kamer doen zal, werd door den Heer GROEN duidelijk opgehelderd. *Deze* Kamer kan het voorstel niet aannemen; *want het is populair*. Het voorstel was bovendien gerigt niet alleen tegen het Ministerie, maar ook »tegen *deze Kamer* in hare tegenwoordige zamenstelling.«

Dus: een *populair* voorstel kan door *deze* Kamer niet worden aangenomen. Deze Kamer kan bijgevolg haar zegel hechten alleen aan 't geen *inpopulair* is.

Het voorstel is, omdat het populair was, gerigt tegen *deze* Kamer in hare tegenwoordige zamenstelling: dus *deze* Kamer valt door een populair voorstel; *deze* Kamer is *inpopulair*.

Deze stelling — trouwens voor *ons* slechts in zoover verrassend, als zij kwam uit den mond van den Heer GROEN — werd nog nader bevestigd door den Heer VAN DER BRUGGHEN, die verklaarde, dat ook hij (*strijdig met de Grondwet*) »naar deze Vergadering *gezonden* was, »om eene *tegenovergestelde politiek*, dan die van het »vroeger Kabinet voor te staan en te ondersteunen.« *Deze* Kamer had dus het *mandaat* ontvangen, om het tegenovergestelde te doen van de vorige Kamer. Nu zal *deze* Kamer — altijd volgens den Heer GROEN — het voorstel niet aannemen, *omdat* het populair is. Wat is daarvan het tegenovergestelde? Dat de *vorige* Kamer het voorstel, *wegens* zijne populariteit, zou hebben aangenomen. De *vorige* Kamer was dus — altijd volgens den Heer GROEN — eene populaire Kamer, *deze* Kamer eene inpopulaire.

Wij wenschen met den Heer GROEN omtrent deze conclusie niet te twisten.

Neen — roept de Heer GROEN, verschrikt over de noodwendige conclusiën zijner zieners-stelling, uit: — »Men weet zeer goed, dat reeds de *vorige* Kamer zoo- »danig voorstel [illegible] zou hebben aangenomen!« Hoe weet de Heer GROEN ook dit? Maakt hij het op uit de omstandigheid, dat de afschaffing van den accijns op het varkens- en schapenvleesch met eenparige stemmen is aangenomen? Doch toegegeven, dat de *vorige* Kamer het voorstel zou hebben verworpen. Waarom? de Heer GROEN zegt: het voorstel is populair. De vorige Kamer zou dus geweest zijn *inpopulair*. Maar dan moest immers *deze* Kamer, die naar uwe stelling den last heeft bekomen, om het tegenovergestelde te doen van de vorige, *het voorstel aannemen*, [illegible] *deze* Kamer zooveel meer populair, zooveel meer nationaal is dan de vorige?

Men ziet het: de anti-revolutionnaire heeren verwarren zelven in het sophismen-net hunner, als tooneeldiamanten bij het avondlicht glinsterende, maar waardelooze redeneringen. Uit dat gedeelte der discussie is echter voor niet-anti-revolutionnairen, ten duidelijkste gebleken, dat, moest men oordeelen naar de uitspraak van den Heer GROEN,

het voorstel is *populair*,

deze Kamer het voorstel niet zal aannemen, *omdat* het populair is;

deze Kamer is *inpopulair*.

Een zoete troost voor de Natie, aan wie wordt toegeroepen: »Wat *populair* is; wat u dus aangenaam is; wat door zijn nut en zijn goeds door het *volk* bemind wordt (populair), kan door *deze* Kamer niet worden aangenomen!«

De Natie zelve zal, hopen wij, door de ondersteuning van het voorstel het bewijs trachten te erlangen, of »*deze* Kamer« door de anti-revolutionnaire partij niet wat al te zwart is afgeschilderd.

Het *Journal du Limbourg* was steeds, men zal het zich herinneren, de [illegible] op het Ministerie Thorbecke. Zelfs in de April-[illegible] het in het eerste gelid van de [illegible] uit den grond opgeschoten [illegible]

Eerst *na* de indiening van de Kerkwet veranderde het *Journal du Limbourg* van batterij — en zoo plotseling dat in het nommer van den vorigen dag het nieuwe Ministerie *veroordeeld* en in dat van den daaropvolgenden *verdedigd* werd.

Wel onderrigte personen willen nogtans weten, dat het *Journal du Limbourg geldige* redenen voor deze wijziging in zijne politieke overtuiging had; en wij wenschen van die redenen niets af te dingen.

Met hart en ziel derhalve thans aan het *tegenwoordig* Ministerie toegedaan, mag men — niet zonder grond meenen wij, — onderstellen, dat het gouvernement zijne ideeën, door middel van het *Journal*, bij de bevolking van Limburg tracht ingang te doen vinden.

Het kan dan ook niet zonder nut zijn, te wijzen op de *middelen*, die het *Journal*, *bij uitsluiting van alle anderen*, aan de hand geeft, om den nood der arme en den druk der mindere volksklasse te doen verminderen.

1°. Al de ondernemers, en in het algemeen al de groote industriëlen, behooren zoo lang mogelijk den arbeid te doen voortduren, die gewoonlijk des winters slechts half wordt voortgezet of geheel gestaakt.

2°. De rijke en bemiddelde personen, zoowel als de societeiten behooren schitterende feesten te geven, die aanleiding geven tot uitgaven van weelde, die op haar beurt, de magazijnen staande houden en nieuwe bestellingen aan de fabrieken veroorzaken waar de arbeiders alsdan verzekerd zijn, arbeid te vinden.

3°. Al de fabriekanten en hoofden van werkplaatsen, wier inkomsten het weldoen aan hunne natuurgenooten gedoogen, behooren tijdelijk het loon hunner werklieden te verhoogen in navolging der reeds door den koning, ten aanzien van de werklieden op het Loo genomen maatregelen, en van hetgeen door liefdadige personen uit deze stad en uit andere gedeelten des Rijks verrigt is.

Gewis: werden deze drie middelen *algemeen* gebezigd: veel zou zijn gedaan tot lenigting van den druk, waaronder de geringere standen gebukt gaan.

Op wat wijze zou echter het ministeriële *Journal du Limbourg* verlangen, dat het bezigen van deze dre middelen verpligtend werd gemaakt bij eene Natie die bij uitstek wars is van groote uitgaven en schitterende feesten, die gaarne millioenen offert op het outer der *liefdadigheid*, maar er minder prijs op stelt om die millioenen te doen *verdienen* — anders dan door het *bij de wet* erkennen *van het regt op den arbeid* en van *het regt op den rijkdom van anderen*: socialistische denkbeelden, waarmede wij ons vleijen, dat het Ministerie niet zeer ingenomen zal zijn.

Men prijze die middelen aan, wij hebben er niets [illegible] ook, wij onze stem [illegible] het ruimste, maar *vrijwillige* gebruik worde gemaakt.

Maar het is eene andere vraag: »of een Gouvernement overtuigd, dat die *middelen* niet als verpligtend *kunnen* worden voorgeschreven, verantwoord is, door te zeggen: ziedaar wat *gij* behoort te doen; ik voor mij doe *niets*?«

Eindelijk nog ééne bedenking: »Door *zulke* middelen aan de hand te geven, wordt daardoor niet de geest van ontevredenheid opgewekt en bedektelijk gewezen op datgene, wat, werd het door de mindere volksklasse *geëischt* — ons Vaderland in eene nieuwe agitatie zou brengen?«

Bij gelegenheid van de discussiën over het contract met *de Handelmaatschappij*, heeft de Heer VAN HOËVELL beweerd, dat de Heer BAUD, ten aanzien van de bestrijders van het bestaande koloniale stelsel, handelt op gelijke wijs als »zekere staatkundige partij in den lande, »die de heeren BAUD, THORBECKE en ROBESPIERRE op »eene lijn plaatst en volmaakt gelijkstelt, alleen met dit

onderscheid, dat de een consequent is en de ander niet.

De Heer Groen van Prinsterer vatte daarop het woord op, om de stelling van den Heer van Hoëvell te rectifiëren Onder anderen zeide hij;

»Ik heb het woord gevraagd, niet om den spreker uit Almelo te *antwoorden*, maar om te zeggen, waarom ik hem niet antwoorden zal. Vooreerst, omdat hij zich een weêrklank maakt van hetgeen iederen dag in de periodieke drukpers tegen ons gezegd en iederen dag in de periodieke drukpers WEDERLEGD wordt.«

Wederlegd? En een paar volzinnen vroeger zeide de Heer Groen, tot rectificatie van de boven aangehaalde woorden des Heeren van Hoëvell:

»Ik laat de personen daar, — dat spreekt van zelf — ik neem enkel de *stelling*. Zij is deze: wanneer men gewag maakt van verwantschap van theorie en van logische aaneenschakeling van begrippen, plaatst men noodwendig (?) *op dezelfde lijn* dengene, die, welligt onwetend, de kiem der theorie omdraagt, en hem, die ook voor de verschrikkelijkste gevolgen niet terugdeinst.«

Wederlegd? Heeft de heer van Hoëvell iets *anders* gezegd, dan door den heer Groen, ter rectificatie, *erkend is?*

Nog twee vragen komen hier niet te onpas.

Wanneer de anti-revolutionnairen in de Kamer zich geregtigd achten, *niet* te antwoorden omtrent onderwerpen, die in de periodieke drukpers reeds waren verdedigd of bestreden, waarover wenschen die heeren dan van »gedachte te wisselen«? Is er wel één onderwerp van gewigt op te noemen, dat, bij de behandeling in de Kamer, niet bereids door de periodieke drukpers van alle zijden is toegelicht?

Wanneer de heer Groen den heer van Hoëvell niet *antwoordt*, »*omdat* hij zich een weêrklank maakt van »hetgeen iederen dag in de periodieke drukpers wordt »gezegd«, met welk regt *spreekt* dan de heer Groen over niets anders, dan wat steeds eenige dagen te voren, als losse punten, als vraagstukken, als insinuatiën in *de Nederlander* is opgenomen?

Vergelijk bijv. de redevoering van den heer Groen over het voorstel der negen leden met de Nos. 1041, 1042, 1044, 1045 en 1046 van *de Nederlander*.

Onder het opschrift: »*Verdeel en heersch*« schrijft *de Fakkel* (nº. 46) een artikel, waaraan wij de volgende zinsneden ontleenen:

Er is ook een politiek Jezuïtisme, dat door te verdeelen de kracht tracht te verbreken. Het hoofd van het nieuwe ministerie, voor den Protestantschen volkswil en volksgeest beducht wist door Groen en de zijnen veranderingen in het wetsontwerp op de kerkgenootschappen te brengen, die aan de Roomschen welgevallig moesten zijn, maar waarover wij het hoofd moesten schudden. En toch werd de vrede tusschen de mannen van *de Fakkel* en van *de Nederlander* niet verbroken. — Er moest alzoo nog iets anders worden beproefd. De portefeuille voor de Hervormde eeredienst is vacant. Elout van Soeterwoude! Maar . . . . *De Nederlander!* . . . . Nu, ja. Met *de Tijd* wilde dan ook dat blad volgaarne in eerlijke discussie treden, en des noods met *de Fakkel* wel breken.

Elout van Soeterwoude minister van Hervormde eeredienst! *Parijs* is wel een mis waard.

Die Aprilsbeweging, die Aprilsbeweging! . . . Al wat daaruit mag schijnen te zijn voortgevloeid, moet door het administratief gezag den kop worden ingedrukt. Denk aan *[illegible]*, aan *Kockengen*, aan *Gouda*.

Van Hall weet meer dan Thorbecke wist.

De warme Protestanten handelen als domme eenden.

Zijt gij nu gerust? het antwoord, dat wij op die vraag te midden van [illegible] gaven, verwekte geen waakzaamheid maar misnoegen. [illegible] ministerie Thorbecke, schreven wij later, wilde ons [illegible] het ministerie Donker-van Hall wil ons mystificeren; *de Nederlander*, [illegible] van Elout van Soeterwoude, noemde dit ons [illegible] meer dan een [illegible]zigt berispenswaardig. En de uitkomst [illegible]

Niet alleen dat de bisschoppen er zijn, [illegible]men. Wij willen hiermede zeggen, dat zij *beide* erkend zijn door de regering. De regering is het orgaan van de Nederlandsche natie. Door middel van haar orgaan heeft alzoo de Nederlandsche Natie, wier overwegende meerderheid Protestantsch is, *Rome's* suprematie feitelijk en ook vormelijk erkend! . .

Donker is in cordaatheid een Thorbecke, van Hall in staatkundige schranderheid aan Talleyrand gelijk. Heeft de Aprilsbeweging ons in een betere positie gebragt?

Donker heeft met Thorbecke de nieuwe grondwet ontworpen. Thorbecke's creaturen zijn overal op het kussen gebleven. 't Is volmaakt dezelfde geest.

Nu hebben wij *dioicesen*; als of niet dat Grieksche woord hetzelfde als bisdommen beteekent!

Nu hebben wij geen Roomsche bisschoppen, maar kerkvoogden; als of het woord *kerkvoogd* in de Roomsche kerktaal iets anders dan het woord *bisschop* beteekende!

Zoo had het ministerie Thorbecke moeten handelen. Brutaliteit was de [illegible] van dat ministerie.

Wij achten het overbodig, een enkel woord ter toelichting daarbij te voegen.

Buitenland.

FRANKRIJK.

Men spreekt sedert eenigen tijd weder meer van eene toenadering der beide takken van de Bourbons; ja van geloofwaardige zijden wordt verzekerd dat de geruchten dienaangaande op heden [illegible] dan ooit te voren. Men zegt, dat de prins van Nemours zich naar Frohsdorf zal begeven en de graaf van Chambord daarop naar Londen zal komen, waar de gelegenheid tot eene zamenkomst met de leden van het huis Orleans zal worden aangeboden.

— Men houdt het er voor, dat het Hof van Cassatie, in Kamers vereenigd, eene andere uitspraak dan in den afgeloopen zomer zal geven over de bekende zaak van het geheim der brieven.

PORTUGAL.

Dit koningrijk is in rouw gedompeld, de koningin Dona Maria da Gloria is den 15 dezer, in het kraambed, overleden.

Een raad van regentschap is ingesteld, tot de meerderjarigheid van H. Mjs. oudsten zoon. Die raad wordt voorgezeten door den gemaal der overledene vorstin.

H. M. was den 4 April 1819 geboren en bij gevolg nog geen 35 jaren. Ruimschoots heeft zij, in haren nog jeugdigen leeftijd, de lotwisselingen der wereld ondervonden. Men weet hoe zij reeds in 1826, onder voogdijschap haars vaders Don Pedro, tot koningin werd verheven, doch door het verzet haars ooms, eerst na veel strijds, in 1833, de kroon erlangde, die zij niet dan te midden van onophoudelijke omwentelingen behouden heeft. In haar bijzonder leven had zij niet minder met het lot te worstelen, daar haar eerste gemaal, de hertog August van Leuchtenberg, na slechts twee maanden gehuwd te zijn geweest, in Maart 1835 overleed. Ruim een jaar later hertrouwde de koningin met prins Ferdinand van Saxe-Coburg, uit welk huwelijk zeven kinderen in leven zijn, waarvan vijf zonen. De oudste, Don Pedro, de kroonprins, is den 16 September 1837 geboren.

Welke gevolgen de dood van de koningin op het land zal hebben, staat te bezien.

TURKIJE.

Het bevestigt zich van alle zijden, dat de Turken den terugtogt over den Donau hebben gedaan; doch, [illegible] vrijwillig, daar er geen groote slag geleverd is, welke hun daartoe gedwongen heeft. Daarenboven schijnen zij te Kalefat nog gebleven te zijn en zich aldaar te versterken. Wat nu aanleiding tot den terugtogt gegeven hebbe, zeker is het, dat die weder een rustpunt gegeven heeft tot het aanknoopen van onderhandelingen. Terwijl in het Oosten, bij den naderenden winter geen werkelijke veldtogt meer mogelijk wordt geacht, worden in het Westen op nieuw voorstellen van verschillenden aard gedaan. Vooreerst wordt gemeld, dat de heer Walewski, de Fransche gezant te Londen, voor eenige dagen naar Parijs vertrokken is, overbrengende een voorstel van de Engelsche regering, om de vereenigde vloten niet in de Zwarte Zee te doen binnenloopen, zoolang de Russen den Donau niet overtrekken. Ook schijnt met dit vertrek van den graaf Walewski naar Parijs in verband te staan de komst van Namik-Pacha, den Turkschen gevolmagtigde tot het sluiten van eene leening. De vraag doet zich voor of Frankrijk en Engeland die leening zullen waarborgen?

Aan de andere zijde gewagen sommige bladen er van, dat Rusland het mogelijke aanwendt, om de groote Duitsche mogendheden meer bepaaldelijk van de beide Westersche af te trekken. De *Times* spreekt, in een merkwaardig artikel, over de Oostersche Zaken, van die pogingen en van het belang, dat Europa [illegible] dat de even uitgebroken oorlog [illegible] van het tegenwoordig gegeven nog partij moet trekken, om in dien geest werkzaam te zijn, hetgeen eene weldaad voor de wereld zou wezen. Het zal nu aan Rusland staan te bewijzen, dat het wezenlijk geene veroveringzieke ontwerpen heeft. Koestert het die wel, en wil het den oorlog voortzetten, dan zou het voor het minst twee van Europa's groote mogendheden ter zijde van de Porte zien, daar deze niet zouden kunnen dulden, dat Turkije geheel onderdrukt en vernederd wierd.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Zitting van Maandag, 21 November.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn ingekomen eenige verzoekschriften tot ondersteuning van het voorstel des heeren Thorbecke c. s. en een van de Kamer van Koophandel te Rotterdam, houdende beschouwingen over de bij dat voorstel voorgedragen afschaffing der tonnegelden.

Zijn ingekomen adressen van de volgende personen, om in aanmerking te komen bij de nominatie voor een lid der Algem. Rekenk., als, de heeren: de [illegible], gepensionneerd rijksontv. te Delft; W. A. H. Hanswijk, controleur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Arnhem, A. F. L. Bichon van IJsselmonde, lid der Prov. Staten van Z. Holland; baron van Zuijlen van Nijevelt en Engelbert van Bevervoorde, gepensionneerd [illegible]. De namen dier personen zullen op de lijst der sollicitanten worden geplaatst.

Door de uitgevers van sommige dagbladen is schriftelijk medegedeeld, dat zij voornemens zijn, bij voortduring aan de Kamer een exemplaar hunner courant aan te bieden, en wel van de volgende: de *Amsterdamsche Courant*, *de Nederlander*, *de Haarlemsche Courant*, *de Zeeuwsche Courant*, *de Arnhemsche Courant*, *l'Echo Universel*, *het Dagblad van 's Gravenhage*, *de Overijsselsche Courant*, *het Weekblad van den Helder*, *het Goudsch Kronijkske* en *de Weegschaal*. — Voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is het opmaken eener voordragt voor de benoeming van een raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden. Tot stemopnemers worden door den voorzitter aangewezen, de heeren: Mackay, Dommer van Poldersveld, van Lennep en Sleeswijk Vening.

Aan de orde is [illegible] benoeming van een raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden. Tot stemopnemers worden door den voorzitter aangewezen, de heeren: Mackay, Dommer van Poldersveldt, van Lennep en Sleeswijk Vening. De uitslag was als volgt:

Eerste Kandidaat, — 1e. stemming. De heeren: Provó Kluit 24, Wichers 10, de Jong van Beek en Donk 8, Karseboom en Pape elk 4, Feijen en van Gelein Vitringa elk 3, Wiardi Beckman 2 stemmen, en van Rappard 1 stem.

2de *stemming*. De heeren: Provó Kluit 30, de Jong van Beek en Donk en Wichers elk 10, van Gelein Vitringa 5, Pape 4, Wiardi Beckman 2 stemmen, Karseboom 1 stem, en 1 blanco-biljet.

3de *stemming*. De heeren: Provó Kluit 36, de Jong van Beek en Donk 11, Wichers 9 en van Gelein Vitringa 9 stemmen.

De heer Mr. H. Provó Kluit, burgemeester van Amsterdam, is alzoo tot eersten kandidaat geproclameerd.

Tweede Kandidaat 1ste *stemming*. De heeren: van Gelein Vitringa 19, de Jong van Beek en Donk 14, Karseboom 9, [illegible] Greselink 3, Wiardi Beckman 2 [illegible] elk 1 stem, en 2 blanco-biljetten.

2de *stemming*. De heeren: van Gelein Vitringa 27, de Jong van Beek en Donk 20, Wichers 9, Karseboom 5 stemmen, Pape, Elout en Sleeswijk Vening elk 1 stem.

3de *stemming*. De heeren: van Gelein Vitringa 34, de Jong van Beek en Donk 20, Wichers 7, Karseboom 2 stemmen en Elout 1 stem.

De heer Mr. M. J. van Gelein Vitringa, raadsheer in [illegible] kandidaat geproclameerd.

Derde Kandidaat. 1ste *stemming*. De heeren: de Jong van Beek en Donk 19, Karseboom 10, Pape 6, Wichers 5, Mans Geesteranus 4, Sassen, van Nierop en Martini van Geffen elk 2 stemmen, van Lennep, van [illegible], van Rappard, de Pinto, Wiardi Beckman, Godefroi en van Hoëvell elk 1 stem en 1 blanco biljet.

2de *stemming*. De heeren: de Jong van Beek en Donk 25, Karseboom 20, Pape 5, van Lennep 4, Wichers 3, Mans Geesteranus 2 stemmen, van Nierop, Martini van Geffen, Godefroi, Servatius en Peereboom elk 1 stem.

3de *stemming*. De heeren: de Jong van [illegible] Donk 25, Karseboom 23, Sassen 11 en Pape [illegible].

4de *stemming*. De heeren: Karseboom [illegible], de Jong 30 stemmen, en 1 blanco-biljet.

De heer Mr. F. F. K[illegible], advocaat-generaal bij het Prov. Geregtshof in [illegible], is alzoo tot derden kandidaat geproclameerd.

[illegible] 1ste *stemming*. De heeren: De Jong [illegible] 23, Sassen 11, Pape en Wiardi Beckman [illegible], Wichers 4 stemmen, van Asch van Wijck, van [illegible], Slingelandt van Goidschalksoort, Versfelt, Martini van Geffen, Thorbecke, Olivier en van Deinse elk 1 stem.

2de *stemming*. De heeren: De Jong van Beek en Donk 30, Sassen 18, Pape 5, Wiardi Beckman 4, Wichers 2 stemmen, van Asch van Wijck 1 stem en 1 blanco-biljet.

3e *Stemming* De heeren: de Jong van Beek en Donk 40, Sassen 15, Wiardi Beckman 5 en Pape 2 [illegible].

De heer Mr. J. O. de Jong van Beek en Donk, officier van Justitie bij de arrondissements-regtbank te Utrecht, is alzoo tot vierden kandidaat geproclameerd.

Vijfde Kandidaat. — 1e *stemmingen*. De heeren: Sassen 23, Pape 16, Wiardi Beckman 11, Martini van Geffen en Elout van Soeterwoude elk 3 stemmen, Meeussen, Jongstra, van Rappard, Alstorphius Greselink en van Nierop, elk 1 stem en 1 blanco-biljet.

2e. *Stemming*. De heeren: Pape 23, Sassen 21, Wiardi Beckman 12 stemmen, Elout van Soeterwoude, van Nierop en Nepveu tot Ameide elk 1 stem.

Tusschenstemming. De heeren: Elout van Soeterwoude 35, van Nierop 16, Nepveu tot Ameide en Sassen elk 2 stemmen, Wiardi Beckman 1 stem en 2 blanco biljetten.

3de stemming. De heeren: Pape 27, Sassen 23, Wiardi Beckman 5, Elout 4 stemmen en 1 blanco biljet.

4de stemming. De heeren: Pape 30 en Sassen 20 stemmen en 1 blanco biljet.

De heer Mr. J. D. W. Pape, officier van Justitie bij de arrondissements-regtbank te 's Hertogenbosch, is tot vijfden kandidaat geproclameerd.

Die lijst van kandidaten zal aan Z. M. den Koning worden aangeboden.

Aan de orde is thans het wetsontwerp tot aflossing en amortisatie van schuld. De Minister van Finantiën verklaart, dat de Regering als art. 7 bij het wetsontwerp heeft gevoegd de bepaling, dat de wet zal in werking treden op den dag van hare plaatsing in het *Staatsblad*.

De heer ZIJLKER treedt in eenige beschouwingen over het stelsel van amortisatie en hoopt, dat dit stelsel niet zoo ver worde uitgestrekt, om te beletten, dat, gelijk hij wenscht en onderscheidene andere leden, de accijns op het gemaal ten minste voor den tijd van een jaar worde geschorst. Hij zal dan ook stemmen vóór deze wet, bijaldien de Regering verklaarde, dat deze amortisatie zoodanige tijdelijken maatregel niet in den weg zou staan.

De Heer VAN BOSSE betreurde dat men thans voornemens is, af te wijken van den tot dus ver ingeslagen weg, door op nieuw als het ware bijzondere fondsen te stichten. Hij meende op de droevige ervaring, daarvan opgedaan, te moeten wijzen; ofschoon hij voor zich het bezwaar niet zoo overwegend vond, om daarom zijne stem aan het wetsontwerp te weigeren. Spr. lichtte daarna de strekking toe van zijne drie, op de wet voorgestelde amendementen, waarvan het eerste bedoelde de weglating uit den considerans van die zinsnede, welke als het ware te kennen gaf, dat de uitgaven ge-daan, naar de wet van 20 Dec. 1852, onwettig zouden zijn gedaan. Hij voor zich kon dit nimmer toegeven. De beide overige amendementen waren van zeer eenvoudigen aard. Zij strekten 1°. om niet telkens de Vergadering met dergelijke regelingswetten lastig te vallen, en derhalve het cijfer der *ontvangsten* niet te bepalen, zooals trouwens nooit geschiedde en 2°. om te bepalen, dat de Nos. der reeds ingekochte en later in te koopen schuld bekentenissen van het Amort. Syndic. zullen deelen in de lotingen, die tot delging van deze schuld worden gehouden.

De MIN. VAN FINANTIEN beantwoordt de vorige sprekers, door het stelsel van den heer v. Bosse te bestrijden, zich de bestrijding van de amendementen tot op de behandeling dier artikelen voorbehoudende, terwijl hij aan den heer ZIJLKER te antwoorden, dat alleen dan van vermindering van lasten sprake kan zijn, wanneer de schuld aanzienlijk zal zijn verminderd en daartoe strekte deze wet.

De algemeene beraadslagingen gesloten zijnde, werd art. 1 zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Op art. 2 heeft de heer VAN BOSSE het volgende amendement voorgesteld: luidende aldus: »uit art. 2, art. 4, weg te laten de woorden en het getal *geraamd op ƒ 912,000*, mitsgaders het slot van dit artikel: *»ten gezamenlijke bedrage van ƒ 15,608,664,58».* Na eenige discussie werd het amendement met 60 tegen 2 stemmen verworpen.

Op art. 3 werd insgelijks door den Heer v. Bosse een amendement voorgesteld, strekkende om de volgende zinsnede toe te voegen aan art. 3: »die in verhouding deel blijven ken de nos der reeds ingekochte en later in te koopen schuldbekentenissen van het Amort. Synd. deelen in de latingen, die tot delging van deze schuld worden gehouden.»

De Heeren DE KEMPENAER, DIRKS, VAN BOSSE, VAN NISPEN, SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE, DE MAN, ROCHUSSEN, SLEESWIJK VENING, de Min. van Finantiën en de Min. van Buitenl. Zaken hebben over dit amendement hoofdelijk het woord gevoerd, waarna het amendement met 32 tegen 31 stemmen werd AANGENOMEN.

Artt. 3, 4, 5, 6 en 7 werden achtereenvolgens, zonder hoofdelijke stemming aangenomen. Het amendement, door den heer VAN BOSSE voorgesteld op den considerans, werd [illegible] ingetrokken, waarna het *wetsontwerp zelf* AANGENOMEN [illegible] 61 tegen 1 stem, zijnde die van den heer VAN BOSSE.

Het wetsontwerp tot [illegible] van de begrooting over den arbeid der gevangenen [illegible] het uiten van *twee* vragen en *één* wensch des heeren [illegible] met algemeene stemmen AANGENOMEN.

Wegens het vergevorderde uur worden de discussien over andere aan de orde zijnde wetsontwerpen uitgesteld tot morgen 11 uur.

V HOOFDSTUK DER STAATSBEGROOTING VOOR 1854.

Antwoord der Regering.

(*Vervolg en slot van* N°. 149.)

Zoo het waar is, gelijk hier wordt geklaagd, dat, bij het bepalen der sommen, die jaarlijks uit 's Rijks kas aan de bevordering van kunsten en wetenschappen worden te koste gelegd, in menig opzigt met [illegible] te werk gegaan, dan wijt men dit [illegible] zuinigingszucht der Regering, als wel aan den aandrang, inzoverre steeds van de Volksvertegenwoordiging uitgegaan, om zooveel mogelijk dergelijke uitgaven te beperken. Het is der Regering hoogst aangenaam dat nu in tegenovergestelden zin wordt gesproken, en zij zal gaarne, waar zij het wenschelijk acht, van die gunstige gezindheid gebruik maken. De vraag zou intusschen kunnen worden gedaan, of de bewijzen tot staving der klagt aangevoerd, toereikend zijn.

Met opzigt tot den toestand der Maatschappij van Weldadigheid, meent de Regering te mogen verwijzen naar de mededeelingen, den 26sten Maart jl. daaromtrent aan de Staten-Generaal gedaan, bij de toezending der Rekening wegens de ontvangsten en uitgaven voor en ten behoeve van het bijzondere fonds, ingesteld bij de wet van den 10den Januarij 1844 (*Stbl.* n°. 7), dienst 1851. Zij voegt er bij, dat uit de mededeelingen, die bij de toezending eener [illegible] rekening over 1852 zullen worden gevoegd, zal blijken, dat de geldelijke toestand der Maatschappij in het gemeld jaar niet is achteruitgegaan.

Wat de verpleging der kinderen betreft, niet slechts eenigen administrativen omslag, maar een der belangrijke beginselen [illegible] zelf ter sprake zullen komen bij de behandeling der wet tot regeling van het armbestuur, welke de Regering verlangt eerlang aan de Tweede Kamer te zullen onderwerpen. Het zou, naar haar oordeel, zeer onraadzaam zijn, daarin bij gelegenheid eener begrootingswet een greep te doen. Het betreft toch geene gevangenen, maar hulpbehoevende kinderen van gevangenen. De last der kosten van verpleging dier kinderen is, in beginsel, dezelfde, of zij in gevangenissen of elders worden verzorgd.

De Regering hoopt spoedig in staat te zullen zijn, de wetgeving op de visscherijen aan eene afdoende herziening te onderwerpen. Bij die gelegenheid zal dan tevens de verdere vermindering der premiën en het tijdstip der geheele afschaffing kunnen worden geregeld. Het bedrag der over 1854 te betalen premiën is gelijk aan dat van 1853 gesteld, omdat de nadeelen, die sommigen door de verdere inkrimping ondervinden, door de voordeelen eener meer vrije wetgeving dienen opgewogen te worden; geenszins echter met het voornemen, het bij het tegenwoordige bedrag te doen blijven.

De herziening der wetgeving op de octrooijen is bij de Regering in ernstige overweging. De even als in vorige jaren voor boekwerken en tijdschriften uitgetrokken som heeft ten doel den ambtenaren, met het onderzoek der aanvragen om octrooi belast, dat onderzoek mogelijk te maken.

Een wetsontwerp betrekkelijk [illegible] en gewigten zal zoo spoedig mogelijk aan de Kamer worden aangeboden.

De Regering is geenszins voornemens de eenigzins belangrijke steden van de telegraphische verbindingen uit te sluiten, doch meent dat men zich de zaak niet juist voorstelt, wanneer men verwacht dat in kleine en digt bij elkander gelegen plaatsen veel gebruik van dit gemeenschapsmiddel zal worden gemaakt. De ondervinding doet nu reeds zien, dat telegraafkantoren als te Arnhem en Utrecht vermoedelijk meer aan onderhoud zullen kosten dan zij opbrengen en toch zijn die met de meeste zuinigheid ingerigt en bezet. Nederland heeft op de in gebruik zijnde lijnen betrekkelijk meer kantoren dan de Engelsche maatschappij, die door den onderzeeschen kabel met onze kust verbonden is.

De Rijkstelegraaph is nog een vol jaar in werking en reeds bedient zich het handeldrijvend publiek met zulk eene graagte van dit gemeenschapsmiddel, dat het groote inspanning kost de verdere ontwikkeling van personeel en materieel gelijken tred met de toenemende werkzaamheden te doen houden. De Regering durft dan ook niet verzekeren, dat juist de bij de toelichting genoemde lijnen alle in den loop van 1854 zullen worden uitgevoerd. Veel zal daarbij afhangen van de klimmende behoefte aan uitbreiding der verbindingen met het buitenland. Een bepaald antwoord op de vraag omtrent Friesland gedaan, meent de Regering alzoo niet te mogen geven. Het voornemen is echter, het daarhenen te leiden, dat de lijn naar Groningen tegen het einde van 1854 voltooid en de voortzetting naar Friesland en naar de Hannoversche grenzen, dadelijk met het begin van 1855 aangevangen worde.

Eene herziening der Wet van 6 Maart 1852, tot regeling der jagt en visscherij, is stellig voorgenomen. Van de commissarissen des Konings en van de procureurs-generaal in de verschillende provinciën is de mededeeling gevraagd hunner opmerkingen nopens de werking en de uitvoering der wet, ten einde ook de ondervinding dier ambtenaren voor de herziening in overweging te nemen. Die mededeeling is bijna van allen reeds ingekomen. De Regering stelt zich dus voor, de wijziging binnen een betrekkelijk kort tijdsbestek, en zeker gedurende de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal, bij een wets-ontwerp aan den Koning aan te bieden.

Blijkens het eindverslag over het wetsontwerp tot verhooging van het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1852, [illegible] ƒ 616,310,68 ten behoeve van het speciaal fonds voor de droogmaking van het Haarlemmermeer, heeft men er [illegible] dat, ten bestrijding der uitgaven voor het werk der droogmaking over eene som van ƒ 379,696.34½ *meer* beschikt, dan de bij de wet toegestane middelen bedroegen. Men kon dit niet anders dan eene onregelmatigheid noemen, welke men, uit hoofde van het gewigtig beginsel, dat hier in aanmerking komt, niet onopgemerkt moest laten voorbijgaan.

Art. 2 van het wetsontwerp, waarbij aan de Regering magtiging wordt verleend, [illegible] andere van den vroeger vastgestelden staat van kosten, heeft tot soortgelijke bedenkingen aanleiding gegeven. Ook hier geldt het een voor het goed beheer der geldmiddelen allergewigtigst beginsel. Vroeger heeft men hier te lande maar al te zeer ondervonden, dat algeheele vrijheid van af- en overschrijving van het eene artikel eener begrooting op het andere, die begrootingen illusoir maakt en tevens tot uitputting daarvan leidt. De meeste leden waren echter niet vreemd van het denkbeeld, om ook deze afwijking toe te laten, mits daaruit geene gevolgtrekking voor de toekomst kon worden afgeleid. Zij achtten, dat hier een geheel bijzonder geval aanwezig was, ook omdat niet slechts geheel het vroeger op den staat van kosten aangewezen bedrag voor de voltooijing van het werk benoodigd is, maar dat nog daarenboven eene verdere bijdrage zal worden gevorderd.

De Regering antwoordde op deze bedenkingen, dat, wel is waar, in de Memorie van Toelichting gezegd is, dat het bedrag waarover *beschikt* is, de toegestane middelen [illegible] reeds met ƒ 379,696.34½ te boven gaat, maar daaruit behoorde niet het besluit te worden getrokken, dat, boven de toegestane middelen, ongeveer ƒ 400,000 zou *uitgegeven* Bij het bevelen der *betalingen* is op het cijfer der middelen gelet. *Beschikken* over de sommen, bij eene begrooting van uitgaven toegestaan, geschiedt reeds bij het sluiten van contracten tot uitvoering van werken, of het doen van leverantiën, hoewel de *betaling* eerst later volgt. De begrootingswet verleende aan de Regering de bevoegdheid, om dergelijke beschikkingen tot een cijfer van ƒ 9,916,344.80 te nemen, terwijl aanvulling der middelen tot dekking der uitgaven naar haar oordeel niet vroeger behoefde te worden aangevraagd, dan tegen het tijdstip dat de som der toegestane middelen zou gerekend worden *door de betalingen* te zullen zijn uitgeput. Eene andere wijze van handelen zou hebben geleid tot het aanvragen van *nieuwe* middelen, op een tijd dat van de vroeger toegekende, tot het doen van betalingen, nog een aanzienlijk bedrag voorhanden was.

Wat de af- en overschrijving betreft, deelt de Regering de uitgedrukte zienswijze van de meeste leden. Zij stemt overeen met hetgeen bij de Memorie van Toelichting is opgegeven als reden waarom, *in dit bijzonder geval*, de bepaling, in art. 2 van het wetsontwerp voorgedragen, noodig wordt geacht. Blijkens het 2de lid van art. 24 der wet van den 5 October 1841 (*Stbl.* n°. 40), behoeven af- en overschrijvingen *het voorafgaand visa* van de Algemeene Rekenkamer. Andere af- en overschrijvingen dan waartoe laatstelijk art. 3 der wet van den 21 December 1850 (*Stbl.* n°. 96) vrijheid gaf, schijnen derhalve niet te mogen worden ondersteld.

's Gravenhage, 21 November.

Z. M. heeft goedgevonden aan HD. kamerheer L. R. baron van Heeckeren van Enghuizen, vergunning te verleenen tot het aannemen van de onderscheidingsteekenen der ridderorde van de Wurtembergsche Kroon, hem door Z. M. den Koning van Wurtemberg geschonken.

Z. M. heeft goedgevonden aan mr. S. van Welderen baron Rengers, op zijn verzoek, eervol ontslag te verleenen als burgemeester van Wijmbritseradeel en dijkgraaf van Wijmbritseradeel c. a. Contributie [illegible].

Z. M. heeft benoemd tot plaatsvervangend kantonregter te Wychen, G. Schouten, med. doctor aldaar, en tot plaatsvervangend kantonregter te Zalt-Bommel, H. Vermeulen, candidaat-notaris aldaar.

Z. M. heeft aan jhr. mr. C. van Foreest, op zijn daartoe gedaan verzoek, verleend eervol ontslag uit zijne betrekking van regter-plaatsvervanger in de arrondiss.-regtbank te Alkmaar.

Ter vervulling der vacature van de predikantsplaats in de Hervormde gemeente te Budel (Noordbrabant), zijnde eene collatie, is overeenkomstig de door de leden des kerkeraads, mitsgaders den Kerkvoogd, uit eene door het Departement voor de Zaken der Hervormde Eeredienst enz. opgegeven nominatie gedane keuze, bij Koninklijk besluit van den 12den November jl., n°. 72 de benoeming uitgebragt op den heer T. Bussingh de Vries, predikant te Benthuizen.

Wij vernemen dat de Heeren Sandberg, Clermont en Swart, die uit Maastricht zich in de residentie bevinden, den last hebben, om namens de Aken-Maastrichtschen Spoorwegmaatschappij zoowel bij Z. M. als bij den Minister van Binnenlandsche Zaken aan te dringen op eene wetsvoordragt, waarbij gemelde Maatschappij wordt ontheven van hare verpligting, om den spoorweg door middel van eenen zijtak in verbinding te brengen met de steenkolenmijnen te Kerkraede.

Blijkens de berigten onzer correspondenten in de provinciën [illegible] zijn schier [illegible] adressen van adhaesie aan het door negen leden der Tweede Kamer gedane voorstel

---

Uit ENSCHEDE is den 19den aan de Tweede Kamer der Staten Generaal een door 60 kiesgeregtigde ingezetenen geteekend adres ingezonden, ter ondersteuning van het voorstel door 9 leden dier kamer gedaan, tot afschaffing van den accijns op het gemaal en het tonnegeld.

Ook uit de gemeente Lonneker is dergelijk adres den 20sten opgezonden.

Ten gevolge van [illegible] [illegible] Doch aangezien uit de Spaarkas ter voorziening in buitengewone duurte van het brood, worden goedgedaan de verhoogde zettingen, blijft de prijs van het roggebrood 15 cents het Nederlandsch pond.

Dezer dagen zijn door den Minister van Oorlog verordeningen van voorzorg en toezigt op het leven van den militair, aan de kommanderende officieren der corpsen en aan de officieren van de geneeskundige dienst uitgevaardigd met intrekking van de deswege bestaande afzonderlijke voorschriften, strekkende als voorbehoedmiddel tegen de cholera:

1°. dat de manschappen zoo weinig mogelijk aan hunne nachtrust onttrokken worden, zoodat [illegible] de nodige wachtposten moeten worden [illegible];

2°. dat bij guur weder onder de [illegible] het motvest worde gedragen;

3°. dat de troepen niet meer dan eenmaal per dag, des morgens en wel bij goeden tijd, niet te vroegtijdig en in den zomer [illegible] van den dag, in den warmste [illegible] gebezigd;

4°. dat de militairen steeds goed gekleed en nimmer blootsvoets in schoenen of laarzen gaan;

5°. dat men voor opeenhooping van militairen, voor luchtverversching en zuiverheid binnen de kwartieren zorg drage;

6°. dat de manschappen niet nuchteren de kaserne verlaten en geen onrijp ooft of nadeelige spijzen eten;

7°. dat het middageten met eenige specerijen worde toebereid en het water steeds zuiver en versch zij, en

8°. dat het gedrag der manschappen, vooral wat het misbruik van sterken drank betreft, naauwkeurig worde nagegaan en het avond-appel bij koud en nat weder vervroegd worde.

Het overige van de ministeriële lastgeving bevat heilzame bepalingen nopens de eventuele verpleging in de hospitalen.

*** Onze correspondent te ZUTPHEN meldt ons het volgende:

Hier ter stede circuleert mede een adres van adhaesie aan het voorstel van de heeren de Man c. s. hetwelk reeds door vele Lezers is onderteekend en zeker spoedig aan de Tweede Kamer zal worden opgezonden.

— Tot leden van de Kamer van Koophandel en Fabrieken alhier, zijn de 3 aftredende leden alle herkozen.

— Wij vernemen dat door onzen jeugdigen stadgenoot, den heer Julius Bücker, op de Tentoonstelling van Bouwmaterialen te Amsterdam, onder anderen was ingezonden een getrouw model van de alombekende „Ruïne over de rivier de Berkel te Zutphen," geheel uit stukjes kurk vervaardigd op 1/15 van de natuurlijke grootte, en welk stuk van den 13 jarigen kunstenaar een waar meesterstuk mag genoemd worden.

Wij vernemen, dat Mr. G. A. Fokker, onlangs benoemd tot lid der Gedeputeerde Staten in de provincie Zeeland, die betrekking heeft aangenomen en dien ten gevolge zijn ontslag gevraagd uit het daarmede onvereenigbare ambt van kantonregter te Middelburg.

Op den 17 dezer werd te Nijverdal, in de stoomweverij van de Heeren Salomonson, het borstbeeld van Z. M. onthuld, door den Commissaris des Konings in de provincie, gepaard de feestelijkheden met eene aanspraak. De huizen der ingezetenen waren fraai versierd. Een prachtig dejeuner dinatoire, waaraan de heer Commissaris des Konings deel nam, besloot het feest.

De werkzaamheden tot daarstelling der telegraphische lijn tusschen Maastricht en Aken, langs den spoorweg, worden met ijver voortgezet en men verwacht, dat daarvan binnen 14 dagen of 3 weken, voor de dienst van den spoorweg gebruik zal kunnen worden gemaakt.

Den 16 dezer is overleden de heer Elisa Vonck, lid der Provinciale Staten van Zuidholland en notaris te Streefkerk, arrond. Gorinchem.

De officier van justitie bij de arrond.-regtbank te 's Bosch heeft bekend gemaakt, dat er een brief wordt vermist, welke, met het adres van L. Robert en Zonen, te Utrecht, 17 Nov. jl., aan den brievenpost te 's Bosch is [illegible], en waarin zich, volgens aangifte van den [illegible], zouden bevinden 3 banknoten, als: 1 van *f* 100, [illegible] Januarij 1851, n°. 738; 1 van *f* 60, dd. 27 [illegible] 1852, n°. 580, en 1 van *f* 40, dd. 6 September [illegible].

De commissaris van [illegible] op 8 Nov. jl., door den heer [illegible] troleur aldaar, doch tijdelijk te 's Hage [illegible] daar met den brievenpost is verzonden een volumineuse brief, waarin gesloten een bankbiljet, dd. 19 October 1849, n°. 619, en geadresseerd aan mevrouw Huskus, te Groningen, zonder dat tot dusverre deze brief aan deszelfs adres is bezorgd geworden en zonder dat het onderzoek aldaar een gunstig resultaat heeft opgeleverd.

Men verneemt, dat sedert 12 November te *Utrecht* zes cholera gevallen zijn aangegeven.

[illegible] met genoegen, dat de heer M. A. Frank, [illegible] Schokland, door de Maatschappij tot redding [illegible] drenkelingen, met eene *gouden* medaille is bekroond [illegible] de aanwending van geneeskundige hulp bij [illegible] op den 22 October ll.

In de zitting van den gemeenteraad van Delft van den 18 dezer is met [illegible] stemmen aangenomen het voorstel van den heer [illegible] waarover in de vorige vergadering de stemmen staakten gestaakt, ten einde inlichtingen van den minister van Binnenl. Zaken te vragen, omtrent den zin en de strekking van art. 148 gem. wet, nadat alvorens de heer van Berkel verklaard had, dat hij thans vóór het voorstel zou stemmen, niet omdat hij het met den geachten voorsteller eens was, maar omdat hij het licht niet schuwde,

dat omtrent die quaestie zou kunnen worden verspreid en hij de hoop koesterde dat die inlichtingen zijn gevoelen nader zouden bevestigen.

Dezer dagen is op de werf van de heeren W. en J. Hoogendijk en Co. te Cappelle a/d IJssel, de kiel gelegd van een barkschip voor rekening eener reederij, onder directie van de heeren F. S. Sparnay en Zoon, te Rotterdam.

Op den 19 dezer promoveerde aan de Leydsche Hoogeschool tot doctor in de beide regten, de heer F. E. T. Ditlinger, van Antwerpen, na verdediging van eenige *Theses Jur-Inaug.*

Ingezonden Stukken.

Aan de Redactie van *de Grondwet!*

Toen Willem regeerde, die loeze guit,
Toen kochten we [illegible] voor niets en een duit;
Maar onder die schelmsche municipalen,
Moeten we zes en een oortje betalen:
Toen wij waren in slavernij,
Aten we grutten en rijstenbrij;
Maar nu wij Vrije Bataven heeten,
Moeten wij soupe à la maigre eten.

Deze regelen waren in 1795, het eerste jaar der Bataafsche vrijheid, aan de orde van den dag, en gij ziet dus wel, Mijnheer de Redacteur, dat men toen, even als later en ook nu, de duurte der levensmiddelen aan *verkeerde oorzaken* toeschreef. Toen kregen de municipalen de schuld, en dat wij nu varkens en schapenvleesch duurder moeten betalen, zou, als men de aanbidders van de opgaande zon mogt gelooven, aan de *afschaffing* van den accijns, op die artikelen te danken zijn. Het bevreemd mij dat men, bij gevolgtrekking, de sedert *twee* maanden nog *merkelijk verhoogde prijzen der granen* ook niet toeschrijft aan het in uwe blad teregt zoo zeer afgekeurde besluit, waarbij de inkomende regten op de granen *tijdelijk worden verminderd*. Of zou men ook op *personen* en niet op *zaken* letten? Intusschen, hoe ongerijmd het mij ook toeschijnt, schijnt constitutioneele partij zijn, welligt in haar principe gelijk [illegible] hebben, dat namelijk *afschaffing van accijns* of *betaling eene prijsverhooging* van het ontlastte voorwerp ten gevolge heeft. Zou het dan niet geraden zijn, adressen aan de Tweede Kamer in te zenden tegen het voorstel der negen Heeren: op grond, dat het alleen geschiedt uit vrees, *dat wij dan het vleesch nog duurder zouden moeten betalen dan thans*, en *niet* omdat het voorstel door de heeren DE MAN c. s. is gedaan? Men herinnert zich, zoo ik mij niet bedrieg, dat de toenmalige Minister van Finantien in 1847 een voorstel deed om den accijns op de rogge af te schaffen, doch dat die wet is afgestemd, welligt *om de verdediging*, die zóó flaauw en koud was als ik er ooit eene hoorde.

Wilt gij, Mijnheer de Redacteur, aan deze regelen eene plaats in UEd. geacht blad gunnen, dan zult gij mij verpligten met er de schaaf over te laten gaan: gij zult wel begrijpen dat ik nog onder de oude constitutie geleefd heb.

Geloof mij hoogachtend
Uw WelEd. Dw. Dienaar
Schiedam, 19 Nov. 53 G.

Advertentiën.

*** Heden beviel voorspoedig van een *ZOON*, E. J. M. SERRUYS, geliefde Echtgenoote van
Rotterdam, JACQs. H. C. VAN DER KUN.
19 November 1853. [illegible]

[illegible]

Mr. G. Groen van Prinsterer
EN ZIJNE LEER;
eene Studie, door
Mr. W. SIEGERTSZ VAN REESEMA,
Advokaat te Rotterdam.
Prijs *f* 0.25. (186)

JOH. NOMAN EN ZOON te Zalt-Bommel, debiteren met succes:

TIJDSCHRIFT
VOOR DE
REGISTRATIE, HET NOTARISAMBT, HYPOTHEEKWEZEN
EN DE REGTEN VAN
ZEGEL, GRIFFIE EN SUCCESSIE
G. 8. N°. 1 en 2 van den zevenden jaargang. De complete jaargang kost slechts *f* 4.80. Van de zes uitgegeven jaargangen zijn nog slechts ENKELE COMPLETE Ex. voorhanden.

1°. B. VAN MERLEN, (Kolonel), De afrigtingskunst, 8°. *f* 0.75.
2°. ———— De hoogere afrigtingskunst, met platen. *f* 0.75.
3°. ———— Nieuwe afrigtingskunst, 8°. *f* 0.40.
4°. ———— Figuren in houtsnee, van de school der Ruiters, Pelotons-school en afrigtingskunst, 8°. *f* 0.40.
5°. ———— Proeve eener wet op de bevordering bij het Nederlandsche Leger, gr. 8°. *f* 0.40.
6°. ———— Handleiding tot het gewennen van de Paarden, 8°. *f* 0.30.
7°. P. P. ROORDA VAN EYSINGA, Aardrijksbeschrijving van Nederlandsch-Indie, met eene uitvoerige kaart, gr. 8°. in linnen prachtband. *f* 3.50.

J. IMMERZEEL Jr., Gedichten, bij- zonder voor de Declamatie, [illegible]
8°., *f* 2.25.
———— Idem voor Schoolgebruik. *f* 0.75.
(187)

Laatste Berigten.

Z. M. heeft benoemd tot substituut-officier bij de arrondissements-regtbank te Amsterdam Mr. W. H. J. Jolles, thans regter-plaatsvervanger in dezelve regtbank.

Z. M. heeft goedgevonden den 1sten luitenant N. Habets, van het 1ste regement dragonders, ingevolge zijne aanvraag, op grond van ligchaamsgebreken en krachtens art. 42, § 1, lit. *b*, der wet van 28 Aug. 1851 [illegible] op pensioen te stellen, en het bedrag [illegible] wet van 28 Augustus 1851 [illegible] n°. 129), te bepalen op zeven honderd twintig gulden [*f* 720].

Z. M. heeft goedgevonden, te benoemen, bij het 3e reg. dragonders, tot 1sten luitenant (naar ouderdom van rang), Hds. ordonnance-officier den 2den luitenant J. M. baron Tuijll van Serooskerken, van het corps.

Ter Algemeene Rekenkamer is weder overgebragt voor eene som van *vier duizend vijf honderd gulden* aan ingetrokken muntbiljetten van *f* 1000 en *f* 500, zoodat thans, met inbegrip der bij vorige aankondiging vermelde som van *f* 19,903,500, voor een bedrag van *negentien millioen negen honderd elf duizend gulden* aan muntbilletten, krachtens deze wet uitgegeven, is ingetrokken.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 21 [illegible] 1853.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	60 15/16 [illegible]	[illegible] 1798/1816	5	103¾ 7/8
Dito Certificat.	3	73 [illegible]	Dito 1828/1829	5	102⅝
Dito Dito	4	[illegible]	Cert. 1831/1838	5	
O. I. Leening	[illegible]		Dito Dito	4½	95⅜
Amort. Syndic.	[illegible]	[illegible]	Dito *Hope*	4	89⅞ 90
[illegible]	[illegible]		Dito *Stieglitz*	4	88¼
[illegible]	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild*	2½	50⅞	Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito.	6	
Obligatiën	3		**Polen.**		
Spanje.			Obligatiën	4	
Nieuwe	1	21½ 5/8 5/8	**Oostenrijk.**		
Dito Buitenl.	3	44¼ ½			
D° Binnenl. 6/m.	3	40½ 11/16 11/16	Metalliek	5	75 11/16 13/16
Bew. Sp. Com.		5⅜ 7/16	Dito bet. Amst.	5	90⅞
Amort. Schuld.		4¾ 13/16	Dito letter B.	5	90⅝
Portugal.			Dito 1847	2½	89 [illegible]
Londen nieuwe	5	35¾ 36 15/16	Dito 1851/1852	2½	89 [illegible]
Dito uitgest.	4				

Mexic., te Londen 3 pct. 23⅛, ¼; Dito Onb. 22 [illegible], 3 [illegible] 23; Gren., te Lond. p. s. 100 2½ pct. 18⅞; Dito Onbepaald, 18⅜; Dito Uitgesteld 17¾, ⅞; Peru 4½ pct. 69, [illegible].

Bij zeer levendigen handel in Hollandsche, Oostenrijksche, Russische, Portugeesche en Mexicaansche fondsen; verkeerde de markt heden in eene algemeen gunstige stemming; Portugeesche blijven echter ruim ½ lager dan zaturdag op het berigt van het overlijden van Donna Marie II.

FRANKFORT, Vrijdag, 18 Nov. 5 pct. Metal. [illegible] Bankactiën 1322; W. Loten fl. 250 115; 1 pct. [illegible] 21⅞; dito 3 pct. 40 7/16; Keurhessische Loten 37⅞; [illegible] 39⅞; wissel op Weenen 103.

De beurs algemeen williger.

Bij JOH. NOMAN EN ZOON [illegible]